

T I J D S C H R I F T

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- en PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK:

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

2^e Jaargang

AMSTERDAM
G. THEOD. BOM EN ZOON

1894

Rotterdamsche Vroedschapspenningen.

Over de vroedschapspenningen van Rotterdam bezitten wij van de bekwame hand van den heer J. H. W. UNGER, gemeente-archivaris, eene uitmuntende bijdrage, geplaatst in den eersten jaargang van het *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1888. Het ware zeer wenschelijk, dat de geschiedenis der vroedschapspenningen van alle steden eveneens uit archiefstukken en vroedschapsresolutiën wierd opgehelderd, hetgeen nog slechts voor enkele anderen is geschied.

Intusschen, hoe meer men weet, hoe meer men vraagt, en zoo zijn ook voor de Rotterdamsche vroedschapspenningen niet alle vragen opgelost. Bepalen wij ons eerst tot den penning van 1705, die door den heer UNGER de tweede vroedschapspenning genoemd wordt, en onder fig. 3^a en 3^b in het jaarboekje is afgebeeld.

De heer UNGER vermeldt en beschrijft twee variëteiten van dien penning; in mijn bezit is echter nog een derde variëteit. Deze laatste vertoont aan de voorzijde kleine afwijkingen van de afgebeelde onder fig. 3^a (mede in mijn bezit), zooals langere zonnestralen en andere teekening der wolken, terwijl in het opschrift aan de keerzijde in plaats van »*ea sit constans cura senatus*” gelezen wordt: »*ea sit frequens cura senatus*”. Laatstgenoemd verschil is niet zonder beteekenis. Wie kan over deze variëteit iets meer mededeelen?

Bij nasporing hieromtrent in het stuk van den heer UNGER kwam mij tweëerlei niet volkomen duidelijk voor; de mededeeling daarvan kan misschien tot nadere opheldering leiden.

Zoo wordt op bladz. 186 gezegd, dat in de vergadering van 26 Februari 1714 door Burge-meesteren aan de Vroedschap eene nieuwe teekening werd getoond *die overeenkwam met de vroegere*. Dienzelfden dag werd met den graveur JACOB VAN DISHOECK een contract gesloten tot levering van nieuwe stempels daar de oude gebroken waren. Met die nieuwe stempels werd de derde vroedschapspenning geslagen, waarvan de heer UNGER terecht opmerkt, dat de teekening zeer veel afwijkt van die van den tweeden penning, ontworpen door den schilder VAN DER WERFF. Inderdaad is de teekening geheel nieuw (fig. 4 en 5 Ibid.). Had wellicht

VAN DISHOECK zelf haar voorgesteld en ter vergadering gebracht?

Eindelijk de volgende onzekerheid. De heer UNGER deelt mede, dat naar den eersten slag van den tweeden vroedschapspenning het wapen van de stad *onderaan* stond, en daarboven het opschrift. Een exemplaar evenwel van dien eersten slag heeft de ijverige archivaris ondanks alle moeite niet kunnen opsporen, en is ook mij niet voorgekomen. Maar nu geschiedde die eerste slag van den tweeden penning krachtens het contract met den Essayeur van de munt D. KOENE van 18 Februari 1705. Dat contract wordt, als Bijlage A, volledig medegedeeld, en daarbij is juist bepaald, dat op de keerzijde van den penning zal gesteld worden: »het wapen van de stad *aan de boven- »kant*, en voorts de woorden" enz.

Men zou geneigd zijn te betwijfelen, of er volgens dat contract wel penningen kunnen geslagen zijn, waarbij het wapen *onder* de woorden is gesteld. Toch vermeldt de schrijver op bladz. 184, dat eerst na het breken van den stempel waarop de keerzijde gegraveerd was, »den 26ⁿ October 1705 in de Vroedschap »werd besloten, het wapen *boven* de letter te »brengen." Wie kan deze tegenstrijdigheid oplossen?

's *Gravenhage*, Febr. 1894.

B. v. B.

Pro Deo

No.

Wijk

Actum 's Bosch den

Buiten staat, om den kost te winnen, heeft permisfie,
om alhier Aalmoesfen te vragen, zynde dit Billet goed